

Barnets vårdnad och boende

Separation

Barnets föräldrar har det främsta ansvaret för barnets välbefinnande och det är deras skyldighet att ansvara för barnets uppfostran och omsorg. När föräldrarna separerar bör de i första hand besluta vilken förälder barnet kommer att bo hos. Barnets umgängesrätt försäkrar barnets rätt att upprätthålla kontakten och träffa den föräldern som barnet inte bor hos. Rätten att träffa sina föräldrar har inget samband med huruvida föräldern är vårdnadshavare för barnet eller inte. Enligt lagen om underhåll för barn bär föräldrarna ansvaret för barnets uppehälle och man kan fastställa att underhållsbidrag bör avläggas, ifall föräldern inte tar ansvar för barnets underhåll på annat sätt eller ifall barnet inte är fast bosatt hos den ifrågakvarande föräldern.

Föräldrarna har friheten att överenskomma om barnets vårdnad, boende och umgängesrätt sinsemellan. För att överenskommelserna ska vara verkställbara bör man däremot utarbeta avtal hos en barnatillsyningsman i barnets hemkommun, som fastställer avtalen och försäkrar att de inte är till barnets nackdel. Ett fastställt underhållsavtal motsvarar ett i domstolen laga kraft vunnet beslut.

Ifall föräldrarna är oförmögna att nå uppgörelse i ärendet kan man ta ärendet till tingsrätten för avgörande. Ärenden gällande barnets vårdnad, boende, umgängesrätt och underhåll anhängiggörs i den tingsrätten i vars domkrets barnet har sin hemkommun eller fasta bosättning.

Ärenden gällande barnets vårdnad, boende, umgängesrätt och underhåll kan även avgöras i samband med föräldrarnas skilsmässa. Ärendet anhängiggörs då i tingsrätten i någondera föräldrarnas hemkommun som en tilläggsbegäran i samband med ansökan om äktenskapskillnad.

I ärenden om barnets vårdnad, boende, umgängesrätt och underhåll är föräldrarna målsägande och parter. Det är inte barnatillsyningsmannens uppgift att bestämma om innehållet i avtalen, utan förhandlingarna görs parterna, m.a.o. föräldrarna, emellan. Barnatillsyningsmannens uppgift är däremot att hjälpa parterna att hitta en kompromiss och utarbeta ett verkställbart dokument kring de överenskomna ärendena. Ifall föräldrarna inte kommer fram till en kompromiss, kan de antingen tillsammans eller enskilt föra ärendet till domstol för avgörande.

Vad oenigheter kring barn gäller är det av stor vikt att man strävar efter att hitta en kompromisslösning. Föräldrarna kan vid svåra fall vända sig till en medlingsbyrå i familje frågor för att få hjälp. Även tingsrätten erbjuder medling ifall inte föräldrarna kan överenskomma om barnens angelägenheter efter separation. Medlingen leds av en domare som är specialiserad i familje frågor och domaren får assistans av psykolog eller socialarbetare som är insatt i frågor kring barn. Man strävar efter en lösning i tvistemålen genom att förhandla och överväga olika alternativ främst ur barnets perspektiv.

Vårdnad

Med barnets vårdnad avses uträttande av barnets personliga ärenden. Som barnets vårdnadshavare fungerar föräldrarna eller personer som man anförtrott vårdnaden åt. Vårdnadshavaren har rätt att ta beslut kring barnets vård, uppfostran, boende samt övriga personliga ärenden. Vårdnadshavaren har rätt att bli underrättad om barnets angelägenheter från olika myndigheters håll och representerar barnet i dess ärenden. Enligt lagen om förmyndarskap fungerar dessutom vårdnadshavaren som barnets intressebevakare genom att ansvara för barnets ekonomiska ärenden.

Huruvida föräldern är vårdnadshavare eller inte påverkar inte barnets rätt att träffa umgängesföräldern eller föräldrarnas skyldighet att bidra till barnets försörjning. Vårnaden avtar när barnet blir myndigt.

Gemensam vårdnad innebär samarbete föräldrarna emellan och att man gemensamt kan ta beslut kring barnets frågor. Gemensam vårdnad betyder däremot inte att barnet bor växelvis hos båda föräldrarna. När enbart den ena föräldern fungerar som barnets vårdnadshavare tar hen samtliga beslut självständigt vad barnets beträffar. Den föräldern som inte har vårnaden har däremot beslutsrätt i frågor kring barnets dagliga vård och uppfostran när barnet tillbringar tid hos hen.

Boende

När föräldrarna har gemensam vårdnad men inte bor tillsammans bör man reda ut hos vilken förälder barnet ska bo hos. När man avgör vem av föräldrarna som bäst är lämpad som boförälder bör utgångspunkten alltid vara barnets bästa. Föräldrarna bör förhandla och överväga olika alternativ ur barnets synvinkel. När man efter separation överväger på vilkendera föräldrarnas adress barnet officiellt bor, är det viktigt att beakta hur boendet och barnets vardag på smidigaste möjliga sätt kan arrangeras i praktiken.

När konflikter kring barn uppstår är det av största vikt att hitta en kompromisslösning. En förlikning minskar på friktionen mellan föräldrarna och gynnar därmed barnet. Föräldrarna kan vända sig till en medlingsbyrå i familje frågor för att få hjälp i förlikning. Ifall föräldrarna inte når konsensus över barnets boendeplats bör ärendet tas till tingsrätten för avgörande.

Växelvisboende

När man talar om växelvisboende innebär det att barnet i praktiken bor hälften av tiden ömsevis hos båda föräldrarna. Barnet kan däremot vara officiellt inskrivet enbart vid en adress. Barnets hemadress utgör en förutsättning för skolplats och skolskjuts mm. När man ansöker om bostadsbidrag och andra förmåner kan barnet tas i beaktande enbart i boföräldrarnas hushåll. Även barnbidraget utbetalas till den föräldern hos vilken barnet officiellt bor hos.

Vecka-vecka-boende kräver ytterst god samarbetsförmåga och flexibilitet av föräldrarna.

Växelvisboendearrangemanget ska alltid grunda sig på barnets behov och välfärd, och inte på föräldrarnas vilja och ekonomiska intressen.

[SKRIV UT](#)